Liefde kent geen sleur

Bhawany Thambirajah

Liefde kent geen sleur

Een vertaling van de gedichten van Cheran Rudhramoorthy

boek·scout

Eerste druk © 2018 Thambirajah Bhawany

Coverafbeelding: © pronoia

Illustraties: © Karma

ISBN: 978-94-022-4881-4

Uitgeverij Boekscout.nl Soest
www.boekscout.nl

Niets uit deze uitgave mag verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt worden door middel van druk, fotokopie, microfilm, internet of op welke wijze dan ook, zonder schriftelijke toestemming van de uitgever.

Liefde

kent geen sleur

Bhawany Thambirajah

Ik wil dit boek opdragen aan mijn ouders

Cheran, een van de bekendste en meest invloedrijke Tamil-dichters, is geboren in 1960 in het dorp aan zee Alaveddy, vlakbij Jaffna in Sri Lanka. Je ziet aan alles dat hij plezier heeft in taal, en in het spelen met taal. Zijn passie en verbeeldingskracht is buitengewoon. Dit is een gedichten bundel vol met niet alleen persoonlijke liefdes, maar ook verschillende vormen van liefde voor anderen. Geweven zijn liefdesgedichten die vaak, zelfs in zijn vroegste werk, worden overschaduwd door onzekerheid en verlies. De raadselachtige helderheid, de afstandelijkheid en betrokkenheid in zijn gedichten houden de lezer voortdurend bij de les.

Er is geen gordijn
om achter te verbergen,
geen bedekking van de duisternis
geen vragen over gisteren,
geen angst voor morgen.

Vandaag, als lichamen elkaar verweven,
een relatie ontvouwd,
en haar strakke vlechten komen ongedaan
op haar zonnige rug...

Liefde kent geen sleur!

Voorwoord

Stil
ben je bij me.
Er wordt niets gezegd,
maar je voelt en ik:
Het is mooi en oprecht,
verwarmend en groeizaam
en heel zonneklaar,
jij en ik hier
nu voor elkaar.

Voor jou:
omdat
liefde
voor ons
vraag en antwoord is.

Het beschrijven van de liefde is zo oud als de dichtkunst zelf.
Volgens velen is liefde de zin van het leven, de motor die ons laat leven. “Liefde kent geen sleur”
Veel beroemde dichters hebben daarom geprobeerd de liefde in woorden te vangen en het op papier te zetten. Zonder liefde is het leven geen gave, maar een opgave.
Liefde verhoogt de levenswaarde.

Mij lijkt Liefde ook belangrijk en een heel fijn onderwerp om te gebruiken voor een gedichtenbundel. Ik las, voordat ik deze gedichten vertaal, al graag liefdesgedichten of gedichten over liefde. Het onderwerp “liefde” is in de poëzie heel veelzijdig. Geschreven in een eenvoudige, directe stijl, soms een beetje ontroerend en misschien ook wel soms iets te lief. Eerhart heeft veel gebruik gemaakt van rijm, hetgeen de gedichten toegankelijk maakt.

In deze gedichtenbundel heb ik liefdesgedichten van bekende Tamil dichter. Cheran Rudhramoorthy uitgekozen en vertaald in het Nederlands die mij raken, op niveau zijn en waar ik het gevoel bij heb, dat de dichter niet ver naast de betekenis van liefde zit. Daarom heb ik “Liefde kent geen sleur” als het titel van mijn gedichtenbundel gekozen. Naast de variatie in stijl, beeld en sfeer, is een van de aantrekkelijke kanten van zijn gedichten gelegen in helderheid van thema’s en verscheidenheid in vorm en keuze van onderwerp.

T.Bhawany
Tolk -vertaler: Tamil- Nederlands

Samengevoegde landschappen

Een grote woestijn verdeelt ons,
geen duif vliegt er overheen
om een brief te brengen,
ze loste op in stilte,
jij werd nerveus,

Cheran.
Is haar stilte niet het resultaat
van jouw leer?

Vele nachten sliep ik met een meisje
dat blootsvoets door het bos wandelde.

Cheran,
Ze zei: Mijn lichaam is strak,
mijn hart is zacht, jouw lichaam is zacht,
maar jouw hart is hard.
Zij sprak; ze ging weg.

Vertrokken met je hart verborgen
in een rotsachtige vesting
omringd door bos en gracht
je werd een zwerver,

Cheran,
bij je terugkeer
zeg je dat je het
niet meer terug kunt vinden.

Nooit doorziend wat echt is,
zocht je alleen naar
ongeëvenaarde schoonheden,

Cheran,
wat zul je nu krijgen,
behalve onnodig verdriet?

Ik ging naar een land
waar de leider alleen helder straalt,
waar mensen zonder hoofd zijn,
vogels kleurloos,
en de zee zonder golven.

Cheran,
de wereld geeft niets om beelden.

Verbitterd door gespleten liefde
kiest ze ervoor om het geluk
van vroeger te vergeten, klaag je,

Cheran.
Maar liefde, haat, geluk,
eenzaamheid, vijandigheid,
verlangen - zijn ze niet allemaal
essentieel voor onze ervaring?

Als de wind over de woestenij waait,
werpt het stof op,
geen mooie muziek zeg jij,

Cheran.
Het geluid van de keteltrommel
toen de Ouden van de woestijn
zongen - wat was dat anders dan stof?

Op een dag van uitstel
van de oorlog zaten we op een
rots bij het meer,
lange schaduwen van bomen
bewegen over het water.
Heb je even geduld,
zei ze; ze ging weg.

Cheran,
de tranen zullen de tijd
die op de rots is gegoten
niet wegspoelen door vuur.

Toen een zilveren vuur
een vloed werd die zich haastte
en de landschappen wegsneed,
kon het je voetafdrukken niet vernietigen,

Cheran.
Smijt de voetafdrukken weg,
Druk je stem weg.
Zaai maar alleen woorden.

Wat zal ik je teruggeven?

Wat zal ik je teruggeven?
De woede die voortkomt uit passie?
Een glimlach afgeworpen, verdord en koud?
De wellustige foto's die we per e-mail hebben gedeeld?
Wat zal ik je teruggeven?
Genegenheid?
Zijn petitie, in de volledige kennis dat er geen weg terug is?
De afstoting die ontstaat als de tranen opgedroogd zijn?
Of de verleiding
die ons vertelt dat liefde wegvloeit in bitterheid?
De zwakke sintels van een verbroken relatie?

Hoe zal ik naar je terugkeren?
Zal ik de gezichten volgen
die verborgen zijn in de verloren
en dwalende wolken?

Zal ik de schaduw van een vluchteling
begeleiden die de weg kwijt is geraakt
toen zijn boot kapseisde in een sneeuwstorm
en op je deur klopte?

Of zal ik mijn handen afsnijden die weigerden
de steeds groter wordende draden van
je liefde samen te weven en
in plaats daarvan je bloemen te geven?

Water weet niet welke dromen in het
wijnglas wervelen;
we kennen de kleuren niet die verborgen
zijn in het water.
Laat het los, meid.

Zomervelden

De lange beken
kriskras door de velden.
De Crotalaria spreidt
zich uit boven de inkeping,
gele bloemen bedekken de velden;
op de trappen van de tempelvijver
grazen de schapen,
de zich verspreidende
takken van de boom,
een hangmat van een tak.

De schreeuw van een kind;
de beplanting verlatend,
gaf ze haar borst aan het kind;
de met Betelbladeren gevulde
mond glinsterde rood.
Ze keert terug naar het veld,
de schreeuw van een kind.

Negen dagen

Ik vloog naar een nieuw land
met een vreemde taal;
een blauwe wind waaide over;
genietend van die taal
verspreidde ik tien liedjes.

Zonder met de ogen te knipperen,
voeten die de grond niet raakten,
liep ik en vloog.
De mensen van dit land
zagen mijn gezicht niet;
de wind was verbijsterd door mijn lied;
maar toch, boos en zachtaardig,
in de greep van een wervelende
passie omhelsde het me.

De eerste drie dagen in het licht
de volgende drie dagen in het donker,
de laatste drie dagen in tranen,
het lot vormde mijn liefde.

Altijd vochtig,
geen einde aan mijn kusjes,
zonder voeten, ben ik constant in de lucht.
Zij, in de constante schokken
van de stad, in de doornen van de tijd,
de vlechten van een verstrengelde wind.

Liefdeslied

Bladeren vallen en vallen,
als de sluimer van de winter nadert;
op de door de kou getroffen bomen
ademt
de ontluikende maan.
In Den Haag
op de Parallelweg
huisnummer 273
de voorkamer;
iets nieuwer
Van Gogh's bloemen
op de muur.

Het zachte licht van de nachtlamp
sijpelt en valt
op de beha
die is gedrapeerd
over de rug van de stoel.
Lippen raken
achter de oren,
het hart smelt
het lichaam ontplooit zich
vonken ontbranden
een vuur.
We explodeerden in een bosbrand;
de sneeuw buiten
smelt in de
warmte van onze passie.

Taal geconsumeerd door ogen en lichaam;
later
woorden verstijfden
dan
gesmolten en gejammer;
de stilte er tussenin
breidt uit
voor altijd.

Een opgaande vloed,
een bewegende rivier
groeit uit in een zee.
Een gebroken, levenloze
Wekker,
de kleine delen,
kleine twijgen verspreid
in de herfst,
hiermee liegen
de zintuigen.

Cupido's mijnen
exploderend leven,
liefde
begint opnieuw.
Een moment van ontbinding
Ik werd een vrouw.
Toen je bij me bent binnengegaan
mijn zintuigen bezwijmden,
de zwaartekracht tartend;
een eindeloze waterval.
Ik herken me,
word een man.

De muziek van de nacht,
twee levens
in een dans
buiten;
een heldere maan
takjes vallen nog steeds.

Een bamboebos
gevangen in een storm,
het haar in stukken
lust brandende nacht.

Terwijl het begint te schemeren
het vuur valt weg,
het lichaam heet,
slaperig en rusteloos
nog,
slaap niet vandaag
maar morgen.

Tot dan
blijft de wereld om zijn as draaien;
de oplichtende ogen en het lichaam
blijven bloeien.

Niet-parallelle werelden

Twee meisjes, twee geiten.
Ze steken een geoogst veld over,
lopen naar het oosten;
meer velden in het oosten,
ze strekken zich steeds verder uit
blauwe bundels breiden uit
tot blauwe luchten.

Gele bloemen in bloei;
uit Crotalaria struiken
komen Mynah vogels tevoorschijn
om zacht weg te vliegen.
Twee meisjes, de ene jonger,
de ander zacht gesmoord in de jeugd;
voor en achter, liepen twee geiten.

Ze pauzeren,
wrijven hun rug in het gras en gaan verder.
Aan de horizon rees een vliegtuig,
dat lange parallelle lijnen afwerpt.
Terwijl ze het zien opkomen,
scannen de vier ogen in het veld
de uitgestrektheid van de hemel.

Op de stille vlakten een zachte huivering,
het vliegtuig klimt hoger,
de parallelle lijnen strekken zich verder;
het avondwindje vliegt over
de dijken waar ze doorheen trekken.
Twee meisjes, twee geiten.

Kussen met een vrouw die een bril draagt in de zomer

Er was een tijd eerder
toen ik al deze vragen had
Over hoe je vrouwen kust die een bril dragen,
maar niet op dit moment.

Op het strand, deze zomerse middag,
van tijd tot tijd verstrooit
de wind het zand
en de grote ogen
van een vrouw met een bril
verteren me.

Eenmaal verlangend naar vooruitgang
alleen een dwaas houdt terug,
denk ik,
dus ik loop naar haar toe.

Als we dichtbij genoeg komen
zodat onze neuzen elkaar raken,
vraag ik me af:
kantel ik mijn hoofd naar links?
Of rechts?

Vandaag,
een van de zeldzame heldere dagen,
in deze zomer al verwend door regen,
de kooi is geopend,

de natuur breidt zich uit
en er is vriendelijkheid
op de lachende gezichten.
Op het strand.

De kleine voeten van kinderen
meten het land en de zee,
het zand verstrooiend.
De charme en vreugde van vervulling
aan de kust.
Als ik haar stevige jonge borsten vasthoud
en haar lippen kus,
bevend, iets uit elkaar gaand,
zie ik door haar bril
haar ogen wijd open.

Spiegel voor
spiegel,
en in hen
een miljoen
reflecties.
Welke ben ik?
Welke ben jij?

Als ik
de vrouw kus die een bril draagt,
plotseling
zinken mijn voeten dieper
in het zand.

Dus met mijn eerste kus
kan ik haar bovenlip
niet bereiken.

Er is geen gordijn
om achter te verbergen,
geen bedekking van de duisternis
geen vragen over gisteren,
geen angst voor morgen.

Vandaag, als lichamen met elkaar verweven,
een relatie ontvouwd,
en haar strakke vlechten komen ongedaan
op haar zonnige rug.

De achtergrond hiervan:
een feest van naakte lichamen.
Zo nu en dan
overspoelt een geweldige zoute golf
iedereen,
zonder onderscheid van geslacht.

Voordat de nacht viel, was de dag voorbij.
Er was een tijd
toen had ik deze vragen
over hoe ik vrouwen moest kussen die een bril dragen,
maar niet op dit moment.

Rituee/

Later gingen ze allemaal zitten.
In het midden van een binnenplaats
een huis, een lange tafel
bedekt met een doek;
het land overgedragen,
het huis weggegeven,
foto's genomen,
geld geteld,
hoofden knikkend,
dat ook gefotografeerd;
in grote grootboeken
buigen ze zich om te tekenen;
vervolgens de uitwisseling van ringen.

Toen gingen ze allemaal op de grond zitten.
Avond is het niet?
Een maaltijd van idli,
brullende kinderen die in slaap vallen,
toen ging hij weer naast haar zitten,
nu vriendelijker; "Hij."

Vraag

Vraag slangen, hoe je paren moet.
De ochtend, hoe je aanbreken moet.
Bomen, wat de betekenis van geduld is.
En vraag slaapwandelaars wat kleur van dromen is.

Vluchtelingen, hoe hun tranen
hun gevangeniscellen werden.
Vrouwen en zwarten die 's nachts
in de straten van deze stad moeten wandelen,
wat angst is.

Geliefden die neus piercings dragen,
of lust slechts dertig dagen duurt.
De moesson,
waar de vissen allemaal verdwenen zijn,
of een vis die eens in de stille
melk-oceaan onder de brug zong
op volle maanavonden.

Vraag een verloren diaspora,
wat uit de eenzaamheid van de taal geboren is.
Vraag haar, die een gloeiend kooltje
van vuur op de ijskliffen
van mijn leven heeft geworpen,
over de echte eenzaamheid van verdriet.
Vraag het haar, vraag het haar.

Vraag me,
wanneer de laatste trein
van de avond is gegaan
en de spoorlijnen schudden
en in de kou breken,
wat is om te wachten met een
enkele vleugel en een
enkele bloem.

Ramen

We zitten tegenover elkaar.
De ramen worden vleugels,
als de trein racet;
verstoord,
de vlinders flitsen;
velden passeren,
verschijnen opnieuw.

Nog steeds,
de zee is prachtig, de bergen zijn prachtig;
ook de rivier is prachtig.
Alle,
in onze houding,
betekenis verzamelen.

Kinderen

Wie maakt kinderen,
vroeg ik.
Ritselend door het open raam,
zei de wind
ik niet.
Ik geef alleen sterke zenuwen van muziek
aan hun stemmen.

Ik geef diepe kleuren
aan hun ogen,
zei het licht.
Ik raak hun tedere voeten aan
met een glimlach,
zei de Rode Oleander.
Ik weef de buitenkant van hun hart
met de draden van de liefde,
zei de zee.
Ik voeg magische kracht toe
aan hun gelach,
zei het bos.
Als dat waar is,
wie heeft dan geweren in hun handen gestopt
legerlaarzen aan hun voeten,
granaten in hun taille
en haat in hun ogen,
vroeg ik.

Wind en zee bevriezen;
licht verdorst,
verbrijzelt
zoals glasplaten.
Met een enkele bliksemflits
werden de bloemen en het bos in vlam gezet
en alle vogels, in een grote kudde,
vlogen in dat vuur.

Kinderen,
onze kinderen.

Je hebt die dag niet gehuild

Vroege avond.
De zon scheen een tijdje en
stierf toen weg.
We zaten aan de ingang van de
luchthaven te wachten op de anderen.
Een plotselinge motregen sloeg tegen ons aan en
ging toen zijn eigen kant op.
Je trok je greep terug van de Canna Indica,
waarvan de bladeren klopten als hartslagen
toen de wind kwam en ging
en je je handen in die van mij legde.
Zelfs je vingers hadden vergeten om te spreken.

Vier jaar geleden, vandaag.

Je huilde niet zoals de anderen
toen we afscheid namen
en ik wist dat je dat niet zou doen.
Noch sprak je een enkel woord
passend bij een vaarwel.
Er was geen mogelijkheid dat
we elkaar kusten,
je kon je gezicht niet in mijn borst begraven
of je hoofd op mijn schouder leggen.
Je nam de hand weg die ik zo stevig vasthield,
liet een gordijn van verdriet over me vallen,
liep weg langs de lange veranda en verdween.
Vier jaar.
Eens, op een bedauwde ochtend
wandelend langs de met jasmijn bezaaide straat
stopte ik kort,
terwijl ik je hoorde hoesten:
die herinnering zal tot in de eeuwigheid duren
als de evenwijdige lijnen van ons leven.

Als ik al leefde, was het op die momenten:
toen de dunne wolken zich geleidelijk verspreidden
in de roodheid van de avond en ik op het zand lag,
mijn hoofd op je schoot,
het haar dat rond je oorlellen krulde,
een spoor van verdriet in je ogen,
je lichaam meegaand,
je stem roepend, je oogleden sluitend,
je trillende handen strekken
zich om mijn schouders.
Op die perfecte momenten.

Maar nu sta ik in de kou
eenzame Ashoka boom
midden in een lang landschap van Kachchai:
een eenzame Palmeraboom.

Het verleden

Een verlaten straat,
in de regen,
onder de Vagai boom,
om jou te zien
leek onwaarschijnlijk maar
plotseling gebeurde het.
Na zo lang,
je ogen flitsen,
gekleurde vlinders
pakken een paraplu,
en een bundel boeken.
Ik zie de bevende vingers,
je was verbluft.

Gezicht,
je kunt je niet afwenden,
regen;
verlaten,
niet mogelijk,
regen.
Regen ga weg;
Zon, kom terug,
je lijkt jezelf toe te zingen,
mijn kleine meisje,
de zon
van ons verleden
is op die dag,
verdwenen.

Een brief aan een Sinhalese vriendin

Het duurt niet veel dagen
voor jou
en jouw vrienden
om te herstellen van de schok
dat jullie mij hebben ontmoet, een gewone man,
van een onzichtbaar en ver land.
Waar we, zoals je hebt gehoord,
loodschoten uit geweren zaaien
in plaats van zaden; een plek
halfvol van twee verdiepingen tellende huizen,
halfvol terroristen.

Zoals we naast elkaar zaten
op de trappen die naar beneden leiden
naar het melkachtige stuk water,
bedekt met glinsterende fijne draden,
flarden van het gordijn van de maan.
Water dat veranderde van kleur als haar
modderige diepten werden geroerd
en veranderde opnieuw met de schaduwen
van passerende wolken.
Mijn hart smolt
toen je een Sinhalees lied zong
met je zoete stem.

Eens lang geleden,
ik was toen een kleine jongen
wachtend op het station Maho
voor de trein naar Batticaloa.
Ik liep een tijdje met mijn vader
een stuk langs de spoorlijnen.

Middernacht.
Het stille geluid van een slaapliedje
mompelde door de wind.
De schok van dat zachte geluid
onderscheppende de schreeuw van de baby
sloeg mijn hart die nacht
met plotseling verdriet.

Vandaag ook.
Ik ben omhuld door
een fijn verdriet.
Hebben onze verschillende talen, uiteindelijk,
zo'n afstand tussen ons gebracht,
dat we niet konden lachen,
noch konden genieten van
de schoonheid van vallende Ponnocchi bloemen
naar beneden geblazen door de onstuimige juliwinden,
noch die plotselinge momenten van aarzeling
wanneer de langstaartige pauw
stopte en zich omdraaide in zijn statige wandeling?
Ik kon niet die enkele pauwveer voor je plukken
die je wenste,
noch in de vroege uren van de nacht,
je vergezellen, zoals je wenste,
over het door de maan verlichte gras.

Je ogen konden deze kleine teleurstellingen,
niet verstoppen,
noch kan ik
je zachte liefde vergeten.
We gingen onze eigen weg zonder de natuur te verminken,
waardoor de bloemen konden gaan bloeien
en het gras gaan groeien
jij naar het zuiden
en ik naar het noorden.

Bij de dageraad,
als je wandeling maakt
je tanden poetsend,
als de koele wind afdaalt
van de grote bomen
langs de bergketens,
zul je je de dagen herinneren
toen we samenwerkten om
een oude stad in Maanthai uit te graven
en onze korte vriendschap.
Vertel je de mensen hier ook
dat bloemen bloeien, gras groeit,
vogels vliegen.

Een regenachtige dag

Herinner je je die regenachtige dag?

Het begon met gele zonneschijn,
en die avond eindigde met regen.
Je fietste naast mij, op een afstand,
maar onze schaduwen,
om een of andere reden,
bewogen langs ons, verstrengeld,
toen de lucht donkerder was en
het stof in de onbegrensde regen overleed.

We schuilden voor de regen
in een hut in de buurt en
veegden onze gezichten af;
onze handen druppelden.

Herinner je je die regenachtige dag?
Door het regenwater,
vloeide de inkt weg,
onze lezingnotities zouden
nooit opnieuw worden geschreven.

De regen viel op de slappe bomen,
en sloop de Portia bladeren af,
sluipend door palmera palmen,
de wind kwam die dag bij de zee.
Je was naast me, vocht die de hut vult.

Door de dichte, kronkelende duisternis
van de regen in een enkele lijn
verdwijnt de bliksem in de lucht.

Een blikseminslag, riep je uit,
maar hij was weg toen ik weer keek.
Terwijl we wachten op de volgende,
roert de donder.
Bij je regenstraal gezicht
valt een enkele natte krul haar tegen je nek;
een verdwaald lam.

De regen vertraagt tot een constant gedrup;
we keren terug naar onze reis langs de straat.
Menselijke duivels zullen op ons staren,
hun blikken vallen als pijlen zoals
speren die door ons doordringen.

Maar de straat verplettert en valt weg
als we naast elkaar zijn.
Nogmaals, de druppels;
jij en ik, evenwijdig aan elkaar...
beschut onder de duisternis van regenwolken.

Herinner je je die regenachtige dag?

Liefde
kent geen sleur

Deze uitgave bevat een selectie van Cheran Rudhramoorthy's mooiste liefdesgedichten. Als we onszelf energetisch kunnen ervaren, kunnen we ook de energie van de wereld om ons heen ervaren, er mee verbinden. Ik hoop dat deze gedichten de lezer iets onthullen van de wonderbaarlijke wereld van liefde, dromen, verlangens, begeerten en gevoelens van de menselijke leven.

Bhawany Thambirajah (1965) komt oorspronkelijk uit Srilanka en woont met haar man een twee kinderen in Nederland. In Srilanka heeft zij aan de Tropische landbouw universiteit afgestudeerd. Momenteel werkt zij als tolk-vertaler Tamil-Nederlands. Zij schrijft en dicht al jaren. Het leuke van dichten is dat ze zich kan inleven in de wereld en ervaringen van anderen en die kan weergeven in haar eigen woorden. Dichten is beleven!

boek·scout

9789402248814